

men dertil søier han i al Korthed dette: „Det maa see samtidigen med den hele organiske Friheds Indførelse. Udrevet af denne Sammenhæng som en Foranstaltning, der blot behøvede paa fremtrædende Mangler i een Retning, vilde den foreslaaede Løsning langtfrabidrage til at organisere Friheden, men meget mere til at forvirre de bestaaende Menighedsforhold. Naar virkelig Religionsfrihed gives, da vil hele Forholdet blive retfærdigt at ordne, dog ikke saaledes, som om det Menighedsbaand, Sognekorbindingen udtrykker, skulde opløses, men kun, at det bestemmes og gives sit Indhold netop i Medfør af de Principer, Religionsfrihed maa indføre i Livet“. Disse Ord, troer jeg, ere tilstrækkeligt klare og tydelige, og ville maasse være en Veiledning for det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgfreds til at kunne forstaae, hvad det er, som vi have meent, idet vi i saa Ord netop have afklaret den samme Tankeretning. Netop naar man saaledes vil, at Friheden engang skal see sin Fyldest i den danske Fokkirke, vil det vist være saare letfindigt — man undskyld Ordet — at ville bortkaste det eneste eller væsentligste Element, som vilde bidrage til, at dette faaer en heldig Udvikling. Alle de, der i Sandhed vilde det, som den ærede Folkethingmand for Aalborg Amts 1ste Valgfreds sagde at være sit Symbol, Staten, hvad Statens er, Kirken, hvad Kirkens er, eller med eet Ord, vilde Frihed inden de rette afstufne Grændser. Den, som vil, at Kirken skal have sit rette Raaderum paa det Gebet, som alene tilkommer den, og hvor ingen verdslig Magt har Ret til at ville gjøre sin Villie gjældende, vil jo dog netop, at der igjennem Menighederne skal være en Deeltagelse, der skal udfolde sig. De vilde netop have, at der skal være, hvad man kalder med et fremmed Ord, en synodal presbyterial Forfatning. Men som det første Grundlag for Presbyterier have vi her i Landet ikke Andet end det, der vel ikke bestaaer i det Omfang eller i den Udstrækning, som er paatænkt, nemlig de, der ere givne under Navn af Præstens Medhjælpere. Men det gjælder, mine Herrer! om i alle Ting at bevirke saavidt muligt en historisk, sindig Udvikling, og saaledes kunne disse, hvis de ikke

for Diebliffet opfylde, hvad Lovgiveren hadde tænkt sig dengang, de bleve paabudne, gives en saadan Udvikling, at deraf kan fremgaae det første Led af det, man savner for den vorrende Kirkeforsætning: at disse saaledes blive Præstens virkelige Medhjælpere, at de med ham teeltage i at føre Tilsyn med Orden i Menigheden, at de fortrolig meddele ham efter deres Erfaring, hvad der kan tjene til at oplyske og vedligeholde det kirkelige Liv, at de ved deres Indskydelse ere behjælpelige til, at Præstens Formaning og Opmuntringer ogsaa tages tilfølge, at de komme til at medvirke paa dem, der senere skulle indtræde i det større Samfund for at repræsentere Kirken. Ud denne Vel troer jeg først, det bliver muligt, at man kan tænke paa at grundlagge en virkelig heldbringende Kirkeforsætning for vort Fædreland. Men man skal derfor ikke nu saaledes haste hen ad en anden Vel, ved hvilken man bortskærer sig et meget vigtigt Middel til siden at naa et vigtigt og heldbringende Maal, og derfor, mine Herrer! aldeles ikke for at ville modstræbe Religionsfriheden (Nei! Nei!) — nei, aldeles ikke (Nei! Nei!) der er Intet lettere end at vinde Bisald ved saaledes at lade Ord, der nu engang have faaet en god Klang, rulle. Jeg misunder Ingen det Bisald, han derved kan vinde; men jeg skal aldrig lade mig bevæge til selv at jage derefter. Jeg misunder Ingen, naar han troer at kunne skaffe sine Ord en lettere Indgang ved at vælge de Udtryk, som han veed man helst vil høre; thi Ingen er jo uvidende om, at Folket har et ligesaa aabent Øre for Smigerie som Fyrsten; men jeg mener, at det ikke er den Betegnelse, man skal bruge om det, det her dreier sig om. Jeg mener, at det her væsentligst dreier sig om, at ville fremme, hvad der i Sandhed kan styrke, nære og vedligeholde et christeligt Liv inden vort Fædrelands Grændser, at man derfor ikke, naar man vil dette, skal begynde med at udsprøe Tvedragt, give Misundelsen Røring og søge at behage ved at kaste Smuds hen, som om det derved var godtgjort, at, hvad man selv talte for, var det Første og Bedste. Der er allerede talt saa meget om den Motivering, min ærede Nabo har givet sit Forslag, at jeg, især da jeg selv